

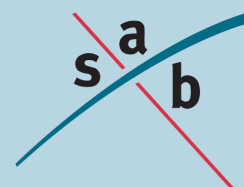
Flora- en faunaraapportage

Beerninkweg 2

Gemeente Winterswijk

Datum: 6 december 2011

Projectnummer: 110340

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Leeswijzer	3
1.2	Planomschrijving	4
2	Wettelijk kader	8
2.1	Gebiedsbescherming	8
2.2	Soortenbescherming	8
3	Quick scan flora en fauna	10
3.1	Onderzoeksmethode	10
3.2	Gebiedsbescherming	10
3.3	Soortenbescherming	14
3.4	Conclusie	19
4	Nader veldonderzoek flora en fauna	22
5	Mitigerende maatregelen / Ontheffingsaanvraag	23
6	Voortoets/ Oriënterende habitattoets	24
	Bijlage 1: Literatuurlijst	3

1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (*gebiedsbescherming*), de Flora- en faunawet (*soortenbescherming*) en eventuele andere betrokken natuurregeling. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten zijn te verwachten en of daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing noodzakelijk is. In deze flora- en faunarapportage worden de effecten op de aanwezige natuurwaarden besproken. De flora- en faunarapportage is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken:

1. **Inleiding.** Beschrijving van beoogde plannen, ligging van plangebied en de gevolgen van de ingrepen voor de huidige situatie.
2. **Wettelijke kader.** Huidig geldende wet- en regelgeving op het gebied van natuur.
3. **Quick scan flora en fauna.** Deze is gebaseerd op een eenmalige veldverkenning. In deze quick scan zijn op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), de beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde soorten en een eenmalige veldverkenning, uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in en in de directe omgeving van het plangebied. In de quick scan zijn uitspraken gedaan over de effecten van de plannen op nabijgelegen beschermde gebieden en op direct nabij het plangebied voorkomende (vaste rust- of verblijfplaatsen van) strikt beschermde flora en fauna. Hieruit volgt de conclusie of nader veldonderzoek naar strikt beschermde soorten noodzakelijk is en of een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet aan de orde is.
4. **Nader veldonderzoek flora en fauna.** Beschrijving van het nader onderzoek, indien dit uitgevoerd is. Hierbij wordt ingegaan op de kwalificaties van de onderzoeker(s), de data waarop de veldbezoeken hebben plaatsgevonden, de methode van onderzoeken, specifieke ecologische kenmerken van de soort en uiteraard de resultaten.
5. **Mitigerende maatregelen.** Als uit de resultaten van het nader onderzoek blijkt dat het plangebied in gebruik is door strikt beschermde soorten, dan dienen maatregelen te voorkomen dat de ecologische functionaliteit van het plangebied vermindert. Als SAB het opstellen van deze maatregelen verzorgt, dan worden deze beschreven in dit hoofdstuk. Mocht het opstellen van maatregelen niet afdoende zijn en is een **ontheffingsaanvraag** ex artikel 75 van de Flora- en faunawet alsnog aan de orde, dan staat deze ook hier.
6. **Voortoets of Oriënterende Habitattoets.** Dit is alleen in het geval wanneer negatieve effecten te verwachten zijn op (instandhoudingsdoelstellingen van) beschermde natuurgebieden. Aan de hand van de Effectenindicator van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) wordt een inschatting gemaakt van de mogelijk optredende effecten.

De onderzoeken in deze flora en faunaraapportage zijn uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving (zie paragraaf 1.3). Bovendien zijn alle onderzoeken uitgevoerd volgens de door Gegevens autoriteit Natuur meest recent uitgegeven protocollen.

Gegevens flora en fauna

SAB streeft ernaar alle waarnemingen aan (bijzondere) soorten die verzameld worden tijdens flora- en faunaonderzoeken door te geven aan de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP). De invoer van gegevens in de NDFP leidt tot een beter overzicht van het voorkomen van (beschermde) soorten en daarmee tot een betere bescherming van deze soorten.

1.2 Planomschrijving

In het buitengebied van Winterswijk (gemeente Winterswijk, provincie Gelderland) is aan de Beerninkweg 2 de realisatie van een overdekte rijhal beoogd. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd, is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggend flora en faunaonderzoek is opgesteld door SAB en geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

Afbeelding 1: Globale ligging plangebied (luchtfoto: Google Earth, bewerking SAB)

Winterswijk ligt in het oosten van Nederland, vlakbij de Duitse grens. De directe omgeving van Winterswijk wordt gekenmerkt door agrarisch gebied, met nog veelvuldig voorkomen houtwallen, -singels en kleinschalige bosgebieden. Ook stromen vele beken door het landschap, zoals de Groenlosche slinge, Boven Slinge, Ratumse beek en Beurzerbeek.

Het plangebied ligt ten noordwesten van Winterswijk, ten zuiden van de Slinge / Groenlosche Slinge en ten noorden van de Groenlosche weg (N319). Het plangebied wordt begrensd door de doodlopende Beerninkweg in het zuiden, agrarisch gronden in het noorden en oosten en een houtsingel met beek in het westen. Het plangebied en zijn directe omgeving liggen in een kleinschalig landschap met houtwallen, bosjes en beken.

Huidige situatie

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een paardenweide en wordt ook als zodanig in gebruik genomen. Hierdoor vertoont de weide en afwisselend geheel met zowel ruigeren delen die door de paarden met rust gelaten worden en kortere vegetatie. De randen van deze paardenweide bestaan uit houtsingels en een beek. In het midden van de weide is een ruige zone aanwezig, bestaande uit grassen en distels. Het plangebied loopt naar het westen toe af, waardoor het westelijke deel iets lager ligt dan de rest van de weide en daardoor ook vochtiger is. In afbeelding 2 is een globale indicatie gegeven van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Afbeelding 2: Impressie van het plangebied; zicht naar het westen toe (boven), ruige zone in het midden van de weide (linksonder) en zicht naar het zuiden (rechtsonder) (Foto's: SAB, 2011).

Nieuwe situatie

Op deze locatie is de bouw van een overdekte rijshuur beoogd. De overdekte rijshuur wordt gebouwd in het verlengde van de bestaande schuur. Dit valt gedeeltelijk in de paardenweide als in de ruigtezone in het midden van de paardenweide.

Gelijktijdig met de bouw van de rijshuur wordt het plangebied landschappelijk ingepast. Landschappelijk inpassing vindt plaats door het realiseren van stroken schraalgrasland met poelen, ruigtestroken en versteviging van bestaande houtwal.

Stroken schraalgrasland (ruigte) vormen de verbinding vanaf het erf richting groene randen van de percelen. Op de kruising van de verschillende landschappelijke lijnen

zullen poelen worden gerealiseerd als natte verbinding voor de Kamsalamander, welke aansluit op reeds bestaande poelen ten oosten van het plangebied.

Poelen worden afgegraven tot aan het grondwater en voorzien van flauwe, snel opwarmende oevers aan de noordzijde. De diepte van de poel wordt bepaald door het grondwater. Het grondwater vormt de waterbron van de poel, waardoor de poel ook in drogere periodes (voorzomer) watervoerend is. Dit alles is van belang voor de ontwikkeling van eieren van de Kamsalamander. Soorten als Drijvend fonteinkruid en Liesgras, naast rietvegetatie vergroten de ecologische waarde van de poelen.

De ruigtestroken vormen belangrijke lijnen voor de Bruine vuurvlinder. De humuslaag in deze stroken wordt ontgraven, waardoor op termijn een verloop van droog naar vochtig voedselarm milieu ontstaat met onder ander Schapenzuring. Schapenzuring is daarbij een belangrijke waardplant voor de Bruine vuurvlinder. De ruigtestroken vormen ook een ecologische verbinding en een stapsteen tussen de zuidelijk gelegen bospercelen, de westelijke bomenrij naast de beekloop en het landschap ten noorden van het plangebied..

In de bestaande (jonge) oostelijke houtwal worden op strategische punten, de zogenaamde blijvers behouden. Deze bomen zorgen afwisseling in de houtwal en zo ontstaat een groene overgang tussen de percelen. De westelijke bomenrij van eiken langs de watergang wordt voorzien van takken en stronken vanuit de onderhouds-snoei vanuit de overige bosschages, een natuurlijke takkenril. Zo ontstaat een droge verbindingszone van noord naar zuid langs de westelijke watergang. Deze verbinding kan dienen voor kleine zoogdieren alsmede voor de Kamsalamander. De groei van Kamperfoelie wordt in deze takkenril gestimuleerd. Dit komt ten goede aan de zeldzame Kleine ijsvogelvlinder die nog vooral voorkomt in Twente en in de Achterhoek.

In afbeelding 3 wordt een indruk gegeven van de toekomstige situatie van het plangebied.

Afbeelding 3: Impressie van de nieuwe situatie van het plangebied (SAB)

2 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europees Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de al bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te veront-rusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1. beschermingscategorie 1:
een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;
2. beschermingscategorie 2:
voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.
In een dergelijke gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;
3. beschermingscategorie 3:
voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen een in de wet genoemd belang dienen en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen van) leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van EL&I.

Zorgplicht

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop- grond- of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

3 Quick scan flora en fauna

3.1 Onderzoeksmethode

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland (Spitzen-van der Sluijs *et al.*, 2007) en diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze bronnen vermelden soortgegevens op uurhokniveau (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 11 juli 2011 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Zowel het tijdstip (buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

3.2 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden.

3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft het Natura 2000-gebied "Korenburgerveen". Dit beschermde gebied ligt op ongeveer 850 meter afstand ten zuiden van het plangebied. Het Korenburgerveen is aangewezen als Natura 2000-gebied op basis van het voorkomen van de habitattypen vochtige heiden, blauwgraslanden, actieve hoogvenen, herstellende hoogvenen, galigaanmoerassen, hoogveenbossen en vochtige alluviale bossen en de habitatsoort Kamsalamander. Het natuurgebied is wat betreft externe effecten gevoelig voor vermessing, verzuring, verdroging en verontreiniging.

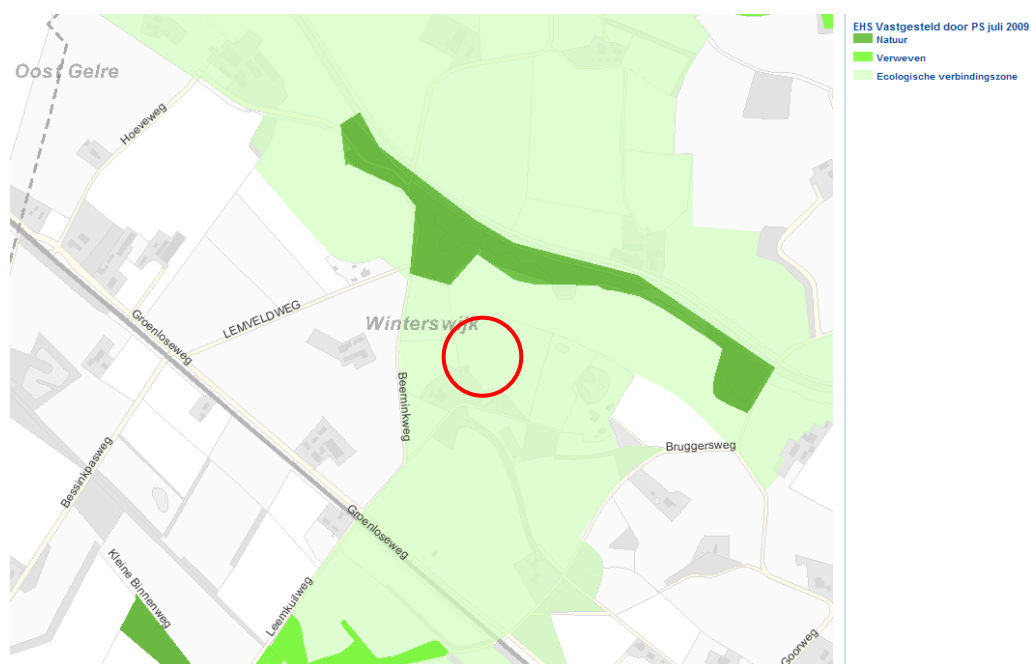
Vermesting en verzuring ontstaat door een toename in stikstofdepositie door bijvoorbeeld het houden van (meer) dieren of toename in vervoersbewegingen. In de toekomstige situatie worden niet meer dieren gehouden dan in de huidige situatie. Het plan resulteert dan ook niet tot vermessing en verzuring van het Natura 2000-gebied. Met de plannen worden geen ingrepen in het grondwater uitgevoerd, waardoor het plan niet leidt tot verdroging van het beschermde gebied. Verontreiniging is met het plan niet van toepassing om de volgende reden: het plangebied ligt buiten de grenzen van het Natura 2000-gebied en de realisatie van een overdekte rijhal resulteert niet in

zowel bodem- als grondwaterverontreiniging. Versturende effecten (trillingen, geluid en licht) zijn gezien tussenliggende reeds versturende elementen (bebouwing en wegen) uit te sluiten.

Geconcludeerd kan worden de plannen niet resulteren in aantasting van huidige natuurwaarden van het Natura 2000-gebied. Een vergunning in het kader van de NB-wet is niet benodigd met de realisatie van een overdekte rijhal.

3.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en heeft de functie ecologische verbindingzone.

Afbeelding 3: Ligging plangebied (rood) in verbindingzone van de EHS (bron: Provincie Gelderland, 2011)

Beleid EHS

Binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) geldt de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is, als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden aangetast. Afwijken van deze regel is alleen mogelijk als het maatschappelijk belang groot is en er geen reële alternatieven zijn. Toch zijn er in de verschillende onderdelen van de EHS nog wel ontwikkelingen mogelijk, met name in de EHS-verweving en -verbinding, op plaatsen waarvoor geen specifieke natuurdoelen zijn. Deze ontwikkelingen moeten dan wel de kernkwaliteiten van de EHS versterken en bijdragen aan de realisering van de EHS.

In de EHS verweving en verbindingzones zijn, in tegenstelling tot de EHS natuur, onder voorwaarden mogelijkheden voor de ontwikkeling van andere functies. In de EHS-verweving en sterker nog in EHS-verbinding, zijn onderdelen van de EHS niet voor 100% belegd met natuurdoelen. Het zijn als het ware zoekgebieden waar de precieze locatie van natuurdoelen nog niet vast staat. Initiatieven zijn hier mogelijk wanneer wordt bijgedragen aan de realisering van de natuurdoelen, die dan onderdeel moet zijn van de realisering van het initiatief. Door gelijktijdig met een initiatief bij te dragen

aan de realisering van de natuurdoelen kan het mogelijk zijn om significante aantasting van kernkwaliteiten of omgevingscondities te voorkomen. Dit geldt alleen wanneer daarmee geen bestaande natuurwaarden significant worden aangetast en geen barrières voor de gewenste samenhang worden gecreëerd.

EHS waarden in plangebied

Het plangebied is aangewezen als ecologische verbindingszone met de natuurdoeltypen Stapsteen Kamsalamander en Stapsteen Vuurvlinder (groot en klein). Het model Kamsalamander mikt op een herstel van kleinschaligheid, inclusief natte elementen in de vorm van poelen. Het model Vuurvlinder bestaat uit grote en kleine stapstenen van schraal grasland en heide.

In de huidige situatie wordt het plangebied gebruikt als paardenweiden, met daartussen een ruige strook met bloeiende grassen en distels. Kenmerkend voor een paardenweide is de aanwezigheid van variatie in vegetatie. Zo worden enkele delen van de weide niet begraasd door de aanwezigheid van bepaalde planten, hier ontstaat een ruigere zone. Terwijl andere delen intensief begraasd worden, waardoor korte vegetatie ontstaat. Dit alles zorgt voor veel variatie in flora en fauna. Tijdens het veldbezoek zijn dan ook verschillende vlinders (Oranjetipje, Landkaartje) en juffers (Weidebeekjuffer) aangetroffen.

De huidige EHS waarden in het plangebied zijn op dit moment middelmatig en bieden potentie voor verhoging. In de huidige situatie heeft het plangebied een open karakter met weinig natte elementen. Het aanwezige natte element is een beek dat ten westen van het plangebied ligt. In het plangebied ontbreekt verder schraalgrasland en heide. Op basis van voorstaande kan geconcludeerd worden dat de huidige situatie niet (volledig) gericht is op de natuurdoeltypen (model Kamsalamander en model Vuurvlinder) waarvoor de ecologische verbindingszone is aangewezen.

Effecten op de EHS

De bouw van een overdekte rijhal leidt tot een toename van het bebouwde oppervlak in de EHS van 800 m². Deze toename in bebouwing leidt vervolgens tot een afname in het oppervlak van de EHS. Deze afname in oppervlak van de EHS mag, maar dan moet deze ontwikkeling wel leiden tot een versterking van de kernkwaliteiten en bijdragen aan de realisering van de EHS.

De ontwikkeling in het plangebied versterken de kernkwaliteiten en dragen bij aan de realisering van de EHS door het toepassen van de volgende uitgangspunten:

- ecologische verbindingen ontwikkelen;
- natte en droge verbinding voor Model Kamsalamander en Model Vuurvlinder;
- benutten huidige kwaliteiten zoals ruigtestrook en bosschages.

De ecologische verbinding wordt ontwikkeld door de realisatie van ruigtestroken. De ruigtestroken vormen een verbinding en een tevens stapsteen tussen de zuidelijk gelegen bospercelen, de westelijke bomenrij naast de beekloop en het landschap ten noorden van het plangebied. Dit is bedoeld voor soorten als de Bruine vuurvlinder, insecten, kleine marterachtigen en reptielen zoals Levendbarende hagedis en Hazelworm.

De humuslaag in deze ruigtestroken wordt ontgraven, waardoor op termijn een verloop van droog naar vochtig voedselarm milieu ontstaat met soorten als Schapenzuring, Akkerdistel, Koninginnekruid, Echte koekoeksbloem, Kale jonker en mogelijk Dopheide. Schapenzuring is daarbij een belangrijke waardplant voor de Bruine vuurvlinder. De ruigtestrook welke centraal in het plangebied ligt wordt 10 meter breed en ongeveer 100 meter lang (1.000 m²).

De natte verbindingszone wordt gerealiseerd door de aanleg van poelen. Deze poelen worden gerealiseerd als natte verbinding voor de Kamsalamander, welke aansluit op reeds bestaande poelen ten oosten van het plangebied. Poelen worden afgegraven tot aan het grondwater en voorzien van flauwe, snel opwarmende oevers aan de noordzijde. De diepte van de poel wordt bepaald door het grondwater. Het grondwater vormt de waterbron van de poel, waardoor de poel ook in drogere periodes (voorzomer) watervoerend is. Dit alles is van belang voor de ontwikkeling van eieren van de Kamsalamander. Soorten als Drijvend fonteinkruid en Liesgras, naast rietvegetatie vergroten de ecologische waarde van de poelen.

De westelijke bosschage / houtwal van eiken langs de watergang wordt voorzien van takken en stronken vanuit de onderhoudssnoei vanuit de overige bosschages, een natuurlijke takkenril. Zo ontstaat een droge verbindingszone van noord naar zuid langs de westelijke watergang. Deze verbinding kan dienen voor kleine zoogdieren alsmede voor de Kamsalamander. De groei van Kamperfoelie wordt in deze takkenril gestimuleerd. Dit komt ten goede aan de zeldzame Kleine ijsvogelvlinder die nog vooral voorkomt in Twente en in de Achterhoek.

De rijhal wordt zo dicht mogelijk bij bestaande bebouwing geplaatst. Dit betekent dat de verstoringzone niet ver het open gebied in komt te liggen. De gronden worden nu ook gebruikt als paardenweide met de bijbehorende verstoring. Mogelijke geluidsproductie van de rijhal is afkomstig van de begeleiders of paarden. Dit leidt niet tot een toename van geluid ten op zichte van de huidige situatie.

De bouw van gebouwen kan leiden tot barrière voor diersoorten. De rijhal wordt in het verlengde van de bestaande bebouwing gebouwd. Soorten die zich op deze locatie verplaatsen kunnen mogelijk belemmerd worden door aanwezigheid van een extra gebouw. Deze soorten verplaatsing zich in de huidige situatie echter ook langs bestaande bebouwing (woning) en zijn dan reeds aan deze verstoring gewend. De realisatie van de rijhal belemmert de verplaatsing van deze soorten niet. Verder wordt rondom deze rijhal ruigere elementen aangelegd waardoor soorten zich beschut kunnen verplaatsen.

Met de plannen is geen sprake van verlies aan bestaande natuurwaarden die van belang zijn voor de EHS. Wel wordt 800 m² bebouwd. Hiervoor in de plaats komt nieuwe natuur, met een minimale grootte van 1.000 m². Dit betreft een compensatie van minimaal 133 % van het verloren oppervlak. Dit voldoet aan de eisen die gesteld zijn in de Ruimtelijke Verordening van de Provincie Gelderland (oktober 2010). In deze verordening staat dat de compensatie 100, 133 of 166% van het onttrokken perceel groot is, afhankelijk van de ontwikkeltijd van de natuur.

Conclusie

De realisatie van natte en droge verbindingzones in het plangebied leiden tot versterking van de kernkwaliteiten en dragen bij aan de realisatie van de EHS. Deze versterking van de EHS compenseert het verlies aan oppervlakte van de EHS door de realisatie van een overdekte rijhal. De nieuwe situatie verbetert de kwaliteit van de EHS in het plangebied.

3.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

Tijdens het verkennende veldbezoek zijn alleen algemene soorten aangetroffen zoals onder andere Veldzuring (*Rumex acetosa*), Witte Klaver (*Trifolium repens*), Kruidende boterbloem (*Ranunculus repens*), Brede weegbree (*Plantago major*), Gestreepte witbol (*Holcus lanatus*), Rietgras (*Phalaris arundinacea*), Akkerdistel (*Cirsium arvense*), Waterweegbree (*Luronium natans*), Waterpeper (*Persicaria hydropiper*), Pitrus (*Juncus effusus*), Grote brandnetel (*Urtica dioica*) en Wilde kamperfoelie (*Lonicera periclymenum*). Aangetroffen plantensoorten zijn over het algemeen kenmerkend voor een voedselrijk en verstoord ecosysteem. Strikt beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992) komen in de omgeving van het plangebied soorten als Egel (*Erinaceus europaeus*), Gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*), Dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), Huisspitsmuis (*Crocidura russula*), Mol (*Talpa europaea*), Vos (*Vulpes vulpes*), Hermelijn (*Mustela erminea*), Bunzing (*Mustela putorius*), Wezel (*Mustela nivalis*), Ree (*Capreolus capreolus*), Rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), Aardmuis (*Microtus agrestis*), Veldmuis (*Microtus arvalis*), Dwergmuis (*Micromys minutus*), Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), Haas (*Lepus europaeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en de meer strikt beschermde soorten Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), Steenmarter (*Martes foina*), Waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) en Das (*Meles meles*) voor.

Algemeen voorkomende soorten

Binnen het plangebied zijn ruigere delen aanwezig. Hierdoor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van algemeen voorkomende soorten als Egel (*E. europaeus*), Huisspitsmuis (*C. russula*), Mol (*T. europaea*) en kleine marterachtigen niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Strikt beschermde soorten

Eekhoorn

In het plangebied worden geen bomen gekapt, waardoor vaste rust- en verblijfplaatsen in bomen niet worden aangetast. Met de beoogde plannen zijn negatieve effecten op de soort niet te verwachten.

Steenmarter

De strikt beschermde Steenmarter komt volgens verspreidingsgegevens ook voor in en/of in de omgeving het plangebied. De Steenmarter is een soort die voorkomt in of nabij grote steden, dorpen en boerenerven, en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Met de plannen worden geen bomen met holten, dicht struweel of gebouwen gesloopt. Hierdoor is met de plannen geen sprake van aantasting van verblijfplaatsen van de Steenmarter. Negatieve effecten op de soort zijn met de plannen uit te sluiten.

Das

De Das leeft in een gebied dat bestaat uit een combinatie van bos (huisvesting) en agrarisch gebied (voedsel). Een kleinschalig gevarieerd landschap met graslanden, akkers en bosjes biedt een uitgebreid menu aan voedsel voor deze omnivoor. Met de plannen worden geen ingrepen uitgevoerd in boschages waarin vaste rust- en verblijfplaatsen (burchten) van de soort aanwezig kunnen zijn. Met de plannen is geen sprake van directe aantasting van verblijfplaatsen. Mogelijk worden de gronden waarop gebouwd wordt gebruikt als foerageergebied, maar tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen. De bouw van een rijhal zal niet leiden tot aantasting van belangrijk foerageergebied, aangezien in de directe omgeving voldoende alternatieve foeragegebieden aanwezig zijn. Negatieve effecten op de soort zijn uit te sluiten.

Waterspitsmuis

De Waterspitsmuis verblijft in goed ontwikkelde oevervegetatie bij schoon, stilstaand of langzaamstromend water. In de directe omgeving van het plangebied liggen watervoerende elementen die mogelijk geschikt zijn om als leefgebied te dienen. Ingrepen in deze watervoerende elementen vinden niet plaats. De gronden direct naast deze watervoerende elementen worden ook niet aangetast en het gebruik blijft hetzelfde: paardenweide. Alleen een klein deel naast bestaande bebouwing wordt bebouwd, op ruim 60 meter afstand van het watervoerend element. Aangezien de soort erg schuw is wordt deze soort op deze locatie niet verwacht. Door de bouw van de rijhal zal de verstoring iets verder het gebied in de komen te liggen, maar het overgrote deel blijft voor deze soort geschikt.

Alhoewel de soort erg schuw is leidt de bouw van een rijhal niet tot intensivering van de gronden direct naast het watervoerende element en daarmee tot een extra verstoring voor de soort. Dit betekent dat met de plannen geen sprake is van aantasting van belangrijk leefgebied van de Waterspitsmuis.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Limpens, *et al.*, 1997; Bode *et al.*, 1999) komen in de omgeving van het plangebied Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), Gewone groot-

oorvleermuis (*Plecotus auritus*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) voor. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals Gewone dwergvleermuis (*P. pipistrellus*) en Laatvlieger (*E. serotinus*) en boombewonende soorten als Rosse vleermuis (*N. noctula*) en Watervleermuis (*M. daubentonii*). Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruik maken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de Gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz). Andere soorten als de Rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, spleten en achter loshangende schors). De Watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende soorten vleermuizen

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. Binnen het plangebied worden geen gebouwen gesloopt of verbouwd. Er wordt alleen nieuwbouw gepleegd. Hierdoor zijn negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten op voorhand uit te sluiten.

Boombewonende soorten vleermuizen

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangende schors. Met de toekomstige plannen worden geen bomen gekapt. Hierdoor worden vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen niet aangetast. Met de plannen zijn negatieve effecten op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen uit te sluiten.

Vliegroutes

Vleermuizen maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, daarom kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Aan de randen van het plangebied zijn lijnvormige elementen aanwezig in de vorm van bomenrijen. Deze bomenrijen worden met de plannen niet aangetast. Negatieve effecten van de beoogde ontwikkelingen op vaste vliegroutes zijn uit te sluiten. Wel dient voorkomen te worden dat (directe) verlichting wordt toegepast in het plangebied. Dit geldt met name voor de beek in het westen en de bomenrijen aan de rand van het plangebied.

3.3.4 Vogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Het plangebied met struweel en bomen is geschikt als broedgelegenheid voor veel vogels.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Tijdens het verkennende veldbezoek zijn de volgende soorten aangetroffen: Zwarte Kraai (*Corvus corone*), Buizerd (*Buteo buteo*), Groene specht (*Picus viridis*), Merel (*Turdus merula*), Koolmees (*Parus major*), Ekster (*Pica pica*), Huismus (*Passer domesticus*) en Boerenzwaluw (*Hirundo rustica*). Sporen van uilen (braakballen, veren, uitwerpselen) zijn niet aangetroffen in het plangebied.

Van de aangetroffen vogelsoorten zijn nestlocaties van de Huismus en Buizerd jaarrond beschermd. Nestlocaties van de Boerenzwaluw en Groene specht zijn alleen beschermd als met de plannen sprake is van aantasting van de lokale populatie. De Huismus en Boerenzwaluw hebben hun verblijfplaats in gebouwen, de Buizerd en Groene specht broeden in bomen. Met de plannen worden geen gebouwen gesloopt of bomen gekapt, maar er wordt één gebouw bijgebouwd. In de bomen naast de locatie waar gebouwd wordt zijn geen nestlocaties van de Buizerd aangetroffen. Er is dan ook geen sprake van aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten.

De realisatie van de (open) rijhal leidt mogelijk tot een toename in het aantal broedgelegenheden voor de Huismus en Boerenzwaluw. De directe omgeving blijft geschikt als foerageergebied voor jaarrond beschermde vogelsoorten. Met de plannen wordt geen belangrijk foerageergebied voor deze soorten aangetast. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

3.3.5 Amfibieën

Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen en publiceert deze jaarlijks op het internet (www.ravon.nl). Volgens RAVON komen in de omgeving van het plangebied amfibieën voor zoals Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), Gewone pad (*Bufo bufo*), Bruine kikker (*Rana temporaria*), Bastaardkikker (*Rana klepton esculenta*) en de meer strikt beschermde soorten Kamsalamander (*Triturus cristatus*) en Heikikker (*Rana arvalis*) voor.

Algemene soorten

Algemene soorten, zoals Bruine kikker (*R. temporaria*) en Gewone pad (*B. bufo*), die na de metamorfose op het land naar voedsel gaan zoeken, zijn gezien de binnen het plangebied gelegen habitats niet uit te sluiten. Deze soorten kunnen grote afstanden afleggen. Omdat de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Strikt beschermde soorten

In de directe omgeving liggen watervoerende elementen (voortplanting), weidegronden (landbiotoop) en bosschages (overwintering). Van deze elementen wordt alleen een klein deel van de weidegrond / landbiotoop aangetast. Deze aantasting is dusdanig klein dat er geen sprake is van het ongeschikt worden van verblijfplaatsen van de soort. In de toekomstige situatie blijft voldoende landhabitat behouden. Verder wordt het plangebied geschikter gemaakt voor deze soorten door het aanleggen van ruigte zones en poelen. Voortplantings- of overwinteringselementen worden met de plannen niet aangetast. De bouw van de rijhal zal niet leiden tot aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde amfibieën. Met de plannen worden nieuwe poelen aangelegd die kunnen dienen als voortplantingslocaties voor amfibieën. Verder wordt een takkenril gerealiseerd aan de westzijde van het plangebied. Dit zorgt voor extra dekking, verplaatsing en mogelijk als overwinteringsgebied.

3.3.6 Reptielen

Reptielen zijn over het algemeen gebonden aan structuurrijke vegetatie, vaak gelegen in weinig verstoorte biotopen. Soorten als Ringslang (*Natrix natrix*) en Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) kunnen voorkomen in gebieden met een relatief hoge verstoringsgraad. Volgens RAVON is alleen de Levendbarende hagedis (*Z. vivipara*) wel eens in de omgeving waargenomen. Tijdens het veldbezoek (zonnige, warme ochtend) is de soort niet in het plangebied waargenomen. Gezien de aanwezige ruigere elementen in het plangebied is de soort niet geheel uit te sluiten.

Met de bouw van de rijhal verdwijnt een kleine deel van de zuidelijke ruigtezone. In de directe omgeving is echter voldoende geschikt leefgebied aanwezig. Zo liggen in het oosten, noorden en zuiden van het plangebied houtwallen waar zowel zonnig als schaduwrijke plekken aanwezig zijn. Deze afwisseling is ideaal voor de Levendbarende hagedis. Het verdwijnen van een kleine deel van de zuidelijke ruigtezone leidt niet tot dusdanige aantasting van het leefgebied van de Levendbarende hagedis dat de soort verdwijnt uit of achteruitgaat in het plangebied. Met de plannen is geen sprake van aantasting van belangrijk leefgebied. De toekomstige situatie leidt tot verbetering van het leefgebied door toevoeging van nattere en ruigere elementen met veel afwisseling in zon en schaduw.

3.3.7 *Vissen*

In het plangebied worden geen ingrepen in permanent watervoerende elementen uitgevoerd. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde vissoorten zijn uit te sluiten.

3.3.8 *Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortgroepen*

Tijdens het veldbezoek is het Oranjetipje (*Anthocharis cardamines*), Landkaartje (*Araschnia levana*) en Weidebeekjuffer (*Calopteryx splendens*) waargenomen. Deze soorten zijn niet strikt beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Het plangebied ligt niet binnen een dergelijke biotoop. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de aanwezige habitats.

3.4 **Conclusie**

In Winterswijk (gemeente Winterswijk, provincie Gelderland) is aan de Beerninkweg 2 de realisatie van een overdekte rijhal beoogd. Voordat deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

3.4.1 *Gebiedsbescherming*

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden.

Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft het Natura 2000-gebied "Korenburgerveen". Dit beschermde gebied ligt op ongeveer 850 meter afstand ten zuiden van het plangebied. Negatieve effecten op dit gebied kunnen ontstaan door verdroging en vermessing en verzuring. Laatstgenoemde ontstaat door een toename in stikstofdepositie door bijvoorbeeld het houden van (meer) dieren of toename in vervoersbewegingen. In de toekomstige situatie worden niet meer dieren gehouden dan in de huidige situatie. Het plan resulteert dan ook niet tot vermessing en verzuring van het Natura 2000-gebied. Verder wordt er geen ingrepen in het grondwater uitgevoerd, waardoor het plan niet leidt tot verdroging van het beschermde gebied. Overige versturende effecten zijn gezien tussenliggende reeds versturende elementen (bebouwing en wegen) niet te verwachten.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De bouw van een overdekte rijhal leidt tot een toename van het bebouwde oppervlak in de EHS van 800 m². Deze toename in bebouwing leidt vervolgens tot een afname

in het oppervalk van de EHS. Deze afname in oppervlak van de EHS mag, maar dan moet deze ontwikkeling wel leiden tot een versterking van de kernkwaliteiten en bijdragen aan de realisering van de EHS.

De ontwikkeling in het plangebied versterken de kernkwaliteiten en dragen bij aan de realisering van de EHS door het toepassen van de volgende uitgangspunten:

- ecologische verbindingen ontwikkelen;
- natte en droge verbinding voor Model Kamsalamander en Model Vuurvlinder;
- benutten huidige kwaliteiten zoals ruigtestrook en bosschages.

De ecologische verbinding wordt ontwikkeld door de realisatie van ruigtestroken. De natte verbindingszone wordt gerealiseerd door de aanleg van poelen, die aansluiten of bestaande poelen. De westelijke bosschage / houtwal van eiken langs de watergang wordt voorzien van takken en stronken vanuit de onderhoudssnoei vanuit de overige bosschages, een natuurlijke takkenril. Zo ontstaat een droge verbindingszone van noord naar zuid langs de westelijke watergang.

Bestaande natuurwaarden worden met de realisatie van de overdekte rijhal niet aangetast. De realisatie van natte en droge verbindingszones in het plangebied leiden tot versterking van de kernkwaliteiten en dragen bij aan de realisatie van de EHS. Deze versterking van de EHS compenseert het verlies aan oppervlakte van de EHS door de realisatie van een overdekte rijhal. De nieuwe situatie verbetert de kwaliteit van de EHS in het plangebied.

3.4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt). De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid van het plangebied als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook de vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten niet langer kunnen functioneren. Door de werkzaamheden kunnen alle aanwezige soorten negatieve effecten ondervinden van de ingreep. Voor de meeste soorten is dit tijdelijk van aard.

Algemene soorten

De meeste van deze soorten zijn beschermd maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

Strikt beschermde soorten

Voor soorten die vermeld staan op tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet, geldt dat bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd. Mogelijk komen in of in de directe omgeving strikt beschermde soorten voor als Waterspitsmuis, Heikikker, Kamsalamander en Levenbarende hagedis. Met de plannen zal een klein deel worden bebouwd, maar

er is echter geen sprake aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen en/of belangrijk leefgebied van strikt beschermde soorten. Het plan heeft positieve effecten op strikt beschermde soorten.

Wel kunnen bij (de start van) werkzaamheden in het broedseizoen, broedende vogels worden verstoord, of hun nesten worden aangetast. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, het gaat erom of een soort broedt of niet. De (start van de) werkzaamheden dienen plaats te vinden buiten het broedseizoen of in het broedseizoen als broedende vogels zijn uit te sluiten. De werkzaamheden kunnen doorlopen in het broedseizoen als broedende vogels binnen het plangebied uitgesloten kunnen worden.

	Jan.	Feb.	Mrt.	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Broedvogels												

Tabel 1: Indicatieve periode uit te voeren werkzaamheden. Groen: werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden. Oranje: werkzaamheden mogen uitgevoerd worden mits geen broedgevallen aanwezig zijn.

3.4.3 Nader onderzoek

Uit de quick scan is naar voren gekomen dat met de plannen geen sprake is van aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijk leefgebied van strikt beschermde soorten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

3.4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen;
- als er een zolder of vliering wordt aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten;
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van gierzwaluwen. Deze beschermde soort verliest steeds meer nestmogelijkheden. De huidige bebouwing is voor deze soort niet geschikt;
- het plaatsen van een uilenkast in de nieuwe rijhal. De omgeving is erg geschikt voor soorten als de Kerkuil en Steenuil.

4 Nader veldonderzoek flora en fauna

Uit de quick scan flora en fauna blijkt dat het niet waarschijnlijk is dat verblijfplaatsen of belangrijk leefgebied van strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3) met de plannen worden aangetast. Met de plannen worden negatieve effecten op strikt beschermde soorten niet verwacht. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

Wel dient met de plannen rekening gehouden te worden met een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet. Deze voorwaarden zijn altijd van toepassing:

1. in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren;
2. op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - voortijdig maaien op het moment dat er geen koudbloedige dieren verstijfd zijn of egels in winterslaap zijn;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

5 Mitigerende maatregelen / Ontheffingsaanvraag

Vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van het leefgebied van strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3 soorten) worden niet aangetast met de plannen. Hierdoor is geen sprake om voor de plannen een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 Flora- en faunawet in te dienen.

6 Voortoets/ Oriënterende habitattoets

Met de plannen is geen sprake van mogelijke aantasting van instandhoudingsdoelstelling van Natura 2000-gebied. Een uitgebreide voortoets is voor de plannen niet noodzakelijk.

Bijlage 1: Literatuurlijst

Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay van, C., Wynhoff, I. De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea.-Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis. KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Spitzen – van der Sluijs, A.M., Willink, G.W., Creemers, R., Ottburg, F.G.W.A., de Boer, R.J., Pfaff, P.M.L., de Wild, W.W., Stronks, D.J., Schröder, R.J.H., de Vos, M.T., Soes, D.M., Frigge, P. & Struijk, R.P.J.H. 2007. Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland. 1985-2005. Stichting RAVON, Nijmegen.

Nederlands vereniging voor libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odoneta). Nederlandse fauna 4. Nationaal en Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrates Survey-Nederland, Leiden.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.vogelbescherming.nl

www.rijksoverheid.nl

www.waarneming.nl